

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Eurotopia

8 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van Dahls opvatting dat een succesvolle democratie weinig culturele diversiteit toelaat: het is moeilijk om de vrijheid van burgers met zeer verschillende culturen met dezelfde wetten te waarborgen 1
- een uitleg dat eenheid en verscheidenheid volgens Albrecht geen botsende waarden zijn en de verscheidenheid binnen Europa daarmee geen probleem is voor het bestaan van een Europees volk 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Om een democratie te laten slagen is volgens Dahl 'beperkt subcultureel pluralisme' vereist. Hij bedoelt daarmee weinig culturele diversiteit, oftewel weinig subculturen of subculturen die weinig van elkaar verschillen. Als er grote verschillen bestaan tussen mensen is het lastig om een wet te vinden waarvoor geldt dat de burger even vrij is als, of zelfs vrijer is dan in de tijd waarin de burger nog alleen leefde. Grote culturele diversiteit betekent dus dat het moeilijk wordt de vrijheid en gelijkheid van alle burgers te respecteren 1
- De waarden eenheid en verscheidenheid kunnen volgens Dahl te veel botsen als er veel of sterk verschillende (sub)culturen zijn binnen een democratie, maar volgens Albrecht zijn dergelijke culturele verschillen juist typisch Europees en zijn ze belangrijk voor de identiteit van Europa. De verschillende talen, culturen en subculturen doen ertoe in Europa en maken Europa precies tot wat het is: een veelkleurig palet en niet een losse verzameling. De verscheidenheid en de eenheid van Europa botsen daarom niet. Het algemeen belang van de Europese democratie is recht doen aan die verscheidenheid 1

9 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave dat Albrecht in tekst 3 uitgaat van de vooronderstelling dat er een Europees volk is (bij de definitie van een Europese democratie: soevereiniteit en beslissingsbevoegdheid bij het volk) 1
- een weergave dat uit deze definitie van een Europese democratie in tekst 3 de implicatie volgt dat de burgers van Europa het met elkaar moeten hebben over wat het Europese volk precies is 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Als in een Europese democratie de soevereiniteit en beslissingsbevoegdheid bij het volk moeten liggen, dan is de vooronderstelling van Albrecht in tekst 3 dat er zo'n Europees volk is 1
- De implicatie in tekst 3 is dat de burgers van Europa het met elkaar moeten hebben over wat het Europese volk precies is, omdat Europa een democratie is en het Europese volk soeverein is en hier beslissingsbevoegdheid over heeft 1

10 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg met de begrippen 'rationaliteit' en 'politieke expertise' dat mensen volgens Schumpeter nauwelijks rationele politieke beslissingen kunnen nemen en die daarom aan politieke experts moeten overlaten 1
- een argumentatie met de begrippen 'rationaliteit' en 'politieke expertise' of een grotere betrokkenheid van burgers in een Europese democratie wenselijk is 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Schumpeter vervalt de rationaliteit van burgers tot kinderlijk niveau als het om politieke besluiten gaat. Anderzijds bestaat er volgens Schumpeter wel politieke expertise. Burgers moeten daarom alleen een elite van politieke experts kiezen en kunnen zich verder beter niet met de politiek bemoeien 1
- Ik denk dat een grotere politieke betrokkenheid van burgers in een Europese democratie wenselijk is, en alleen zo kan die Europese democratie echt mogelijk zijn. Kern van een democratie is immers dat de soevereiniteit en beslissingsbevoegdheid bij het volk liggen. Als Europese burgers alleen eens in de zoveel jaar mogen stemmen, dan zal er veel wantrouwen blijven bestaan tegen een elite van politieke experts die vooral aan zichzelf denkt. Niet iedereen is even rationeel, slim of verantwoordelijk, maar juist door een grotere politieke betrokkenheid van burgers zullen die zich verantwoordelijker voelen en rationelere keuzes maken. Een grotere betrokkenheid is daarom mogelijk én noodzakelijk 1

of

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- Ik denk dat een grotere politieke betrokkenheid van burgers in een Europese democratie niet wenselijk is. Europa is veel te groot en telt veel te veel verschillende landen en burgers om een succesvolle democratie te kunnen zijn. De meeste mensen gaat politieke besluitvorming in eigen land al boven de pet, laat staan de politieke besluiten die voor heel Europa moeten worden genomen. Burgers zijn niet rationeel genoeg als het om politieke besluiten gaat en met totaal verschillende meningen van alle totaal verschillende Europese burgers komt Europa helemaal nergens. Een grotere politieke betrokkenheid van burgers is niet mogelijk zonder tegelijkertijd de Europese democratie onmogelijk te maken. Je hebt juist politieke experts nodig die zich niet te veel aantrekken van de waan van de dag, de hypes op sociale media en de meningen van de burgers

1

11 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat twee argumenten vanuit de tien redenen van Dahl dat democratie wenselijker is dan elke andere staatsvorm, voor het streven van DiEM25 dat de Europese Unie democratischer moet worden.

Opmerking

Per juist argument op basis van een van de tien redenen van Dahl 1 scorepunt toekennen.

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Dahl verzekert democratie burgers grotere persoonlijke vrijheid, zelfbeschikking en gelijkheid dan andere staatsvormen doen. Vanuit de democratische kernwaarden vrijheid en gelijkheid streeft DiEM25 ernaar dat alle Europeanen door verdere democratisering van Europa gelijke welvaart en gelijke kansen hebben. Dit sluit aan bij deze reden van Dahl
- Volgens Dahl voeren moderne democratische regeringen geen oorlog met elkaar. Ook DiEM25 vindt het goed dat de Europese geschiedenis van oorlogen ten einde is en wil dat de dreiging van geweld door nationalisme, extremisme en racisme verdwijnt door verdere democratisering van Europa

1

1

12 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argumentatie met Schumpeters voorwaarde van een professioneel ambtenarenapparaat voor de stelling van DiEM25: een vrije Europese democratie is mogelijk als een professioneel ambtenarenapparaat het volk beschermt tegen politici die al te zeer worden beïnvloed door economische belangen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

Er kan een vrije Europese democratie bestaan onder de voorwaarde van een professioneel ambtenarenapparaat dat het volk beschermt tegen het amateurisme van politici of tegen politici die zich te veel laten leiden door economische belangen. Dan is er namelijk een team van experts dat zich niet alleen maar slaafs richt naar de bevelen van de grootindustrie en de financiële wereld.

13 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argumentatie met Schumpeters voorwaarde van het accepteren van het advies van experts tegen de stelling van DiEM25: een vrije Europese democratie is niet mogelijk zonder dat politici de opvatting van experts uit de financiële wereld accepteren.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Schumpeter moet het advies van specialisten worden gevolgd en niet dat van de bevolking. Tegen de stelling van DiEM25 pleit dat een vrije Europese democratie niet mogelijk is zonder dat politici de opvatting van experts uit de financiële wereld accepteren.

14 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met tekst 4 van de dubbele betekenis van 'utopie' van goede plaats en niet-bestaande plaats.

voorbeeld van een goed antwoord:

Utopie betekent zowel goede plaats als niet-bestaande plaats. In tekst 4 wordt EUtopia beschreven als een goede plaats van politieke gelijkheid, maar ook als een niet-bestaande plaats omdat dit in de huidige crisis onbereikbaar lijkt.

15 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg wat volgens Rawls de betekenis is van 'het feit van redelijk pluralisme': mensen komen op redelijke wijze tot elkaar uitsluitende opvattingen over de vraag hoe je moet leven 1
- een uitleg dat politieke autonomie volgens Rawls een mogelijkheidsvoorwaarde is voor overlappende consensus: zonder recht om te leven zoals je wilt, zullen niet alle burgers met elkaar tot overeenstemming kunnen komen en wordt er geen overlappende consensus bereikt 1
- een argument met de opvatting van Rawls dat Guérots Europese Republiek beperkt zou moeten zijn tot de basisstructuur van de samenleving: de basale maatschappelijke wetgeving die voor alle burgers geldt en waaraan je je niet kunt onttrekken 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Rawls is redelijk pluralisme een feit. Mensen erkennen dat redelijke, gewetensvolle mensen in vrije omstandigheden tot andere inzichten komen over wat waardevol is in het leven. Elkaar uitsluitende opvattingen over hoe te leven kunnen toch allemaal redelijk zijn 1
- Volgens Rawls moet politieke autonomie centraal staan om op instemming van alle burgers te kunnen rekenen. Doordat mensen het recht hebben te leven zoals ze willen, is het volgens Rawls mogelijk dat mensen om verschillende redenen het toch over bepaalde zaken met elkaar eens worden. Zo kunnen mensen bijvoorbeeld om verschillende redenen ermee instemmen dat solidariteit belangrijk is 1
- Volgens Rawls is religieuze en culturele diversiteit mogelijk door een onderscheid te maken tussen basisstructuur en vrijwillig verband. Mensen kunnen de basisstructuur, de wetten van de samenleving niet verlaten. Voor deze wetten is iedereen gelijk en mag er geen verschil worden gemaakt tussen mannen en vrouwen of gelovigen en niet-gelovigen. De culturele en religieuze verschillen kunnen echter wel tot uitdrukking komen in de vrijwillige verbanden die mensen aangaan. Families, sportclubs of de kerk hoeven niet democratisch georganiseerd te zijn, zolang de basale rechten van alle burgers worden gegarandeerd. Guérots Europese Republiek zou daarom beperkt moeten zijn tot de basisstructuur van de samenleving opdat de culturele en religieuze verschillen binnen en tussen de regio's voldoende mogelijk blijven 1

16 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat een argumentatie of Guérots voorstel van een indeling in regio's tot meer democratie leidt, met:

- Sandels argument dat neutraliteit in een democratie onmogelijk is: opvattingen over rechtvaardigheid gaan samen met opvattingen over het goede leven 1
- Sandels argument dat neutraliteit in een democratie onwenselijk is: het loskoppelen van opvattingen over rechtvaardigheid en opvattingen over het goede leven ondermijnt democratisch burgerschap 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Het voorstel van Guérot om Europa in te delen in vijftig regio's leidt tot meer democratie. Volgens Sandel hebben mensen een maatschappij nodig om betekenisvol te kunnen samenleven. Opvattingen over rechtvaardigheid zijn verbonden met die over het goede leven. Hierin een neutrale positie innemen, is volgens Sandel niet mogelijk. Democratie veronderstelt culturele en religieuze samenhang en identiteit. Daarin voorziet Guérots voorstel door de Europese Republiek op te delen in vijftig culturele en religieuze regio's. Binnen die regio's ontstaat meer democratie 1
  - Bovendien is het volgens Sandel onwenselijk om opvattingen over rechtvaardigheid en het goede leven los te koppelen. Dit ondermijnt de solidariteit en participatie in een democratie, waardoor het onmogelijk wordt om je in te zetten voor de samenleving en het publieke domein wordt uitgehold. Door de Europese Republiek op te delen in vijftig culturele regio's is het mogelijk om daarbinnen de culturele en religieuze basis van wederzijds respect en gedeelde waarden juist te verstevigen 1
- of
- Het voorstel van Guérot om Europa in te delen in vijftig regio's leidt niet tot meer democratie. Neutraliteit in een democratie is volgens Sandel onmogelijk. Mensen hebben een maatschappij nodig om betekenisvol samen te leven. Opvattingen over rechtvaardigheid zijn verbonden met die over het goede leven. Hierin een neutrale positie innemen is in de praktijk niet mogelijk. Democratie veronderstelt culturele en religieuze samenhang en identiteit. Het voorstel van Guérot voorziet hierin als het gaat om de homogeniteit van de regio's, maar op het niveau van de Europese Republiek zijn de verschillen tussen de regio's erg groot. De culturele en religieuze samenhang en identiteit van de Europese Republiek zijn te gering om een werkelijke democratie te kunnen zijn 1
  - Volgens Sandel is het loskoppelen van opvattingen over het goede leven en rechtvaardigheid onwenselijk. Dit ondermijnt de solidariteit en participatie in een democratie, waardoor het onmogelijk wordt om je in te zetten voor de samenleving en het publieke domein wordt uitgehold. Binnen de regio's is het zo mogelijk om de culturele en religieuze basis van wederzijds respect en gedeelde waarden te verstevigen, maar op het niveau van de Europese Republiek zal de culturele en religieuze basis voor wederzijds respect en gedeelde waarden nog steeds te wankel zijn om Europa democratischer te maken 1